

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

I. Confessio Lutherana Augustæ, Cæsari oblata, & per Catholicos confutata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1530.

44 VITA ET RES GESTAE

mentarios scilicet, Svvencfeldianos & Anabaptistas. Quamquam sequentibus annis, etiam viuente adhuc Luthero, posteaquam cum Caluino coepit habere consortium aliam mentem induit, & in hoc capite Sacramentarium partibus accessit: qua de re infra suo loco dicemus.

CAPVT VI.

- I. *Confessio Lutherana Augustæ, Cæsari oblata, & per Catholicos confutata.*
- II. *Collatio inter Catholicos & Protestantés ibid. sed irrita.*
- III. *Melanchthonis maximus moror & tristitia, eiusque origo.*
- IV. *Sententia Melanchthonis de iurisdictione Episcopis restituenda, &c. cum aliquot ep. ad diuersos.*
- V. *Lutheranorum querela contra Melanchth. cum literis spurcissimis Lutheri ad Spalatin.*

I.
Comitia
Augustæ.
*Vide auth.
cit. ad hunc
ann. in vita
Luth. locis
citat.
Melanch-
thon Augu-
stam comi-
tatur.*

FVIT, hoc anno 1530. Conuentus principum & Ordinum lógè celeberrimus Augustæ Vindelicorum ad componendum in Germania religionis dissidium indictus, ad què Ioannes Elector Saxonæ Melanchthonem secum adduxit, & præter hunc primi nominis aliquot Lutheranæ sectæ concionatores. Lutherum verò, ne Cæsarem grauius offenderet, in itinere Coburgi manere iussit, qui hæsit isthic in arce principis toto Comitiorum

tiorum tempore. Cæterum in his Comitij ANNO
Lutherani principes, & ciuitates quandam 1530.

Cæsari Confessionem obtulerunt nouitiæ re-
ligionis, quam abiecta maiorum fide, Luthe-
ri ductum secuti, non ita pridem susceperunt. Confessio
Eam confessionem Lutherus Torgæ conce-
pit primum, vel delineauit potius in septen-
decim articulos distinctam; Melanchthon
verò postea mutato nonnihil articulorum
ordine, quibusdam etiam additis perpoliuit. Cæsari of-
fertur.

Factum hoc est Augustæ, priusquam Co-
mitiorum fieret initium; Nam Saxo cum suis Confessio-
maturius illuc venit, quam Cæsar, Ferdinã-
dus, & cæteri principes: Vnde Melanchthon
lanchtho.
occasionem habuit, vt per otium paulò ali-
ter disponeret Lutheranæ confessionis arti-
culos, eosque fufius & accuratius pertracta-
ret. Quod dum fecit, fastidij nonnihil & mo-
lestiæ perferendum fuit, propterea, quod &
reliqui Lutherani tam principes quam ciui-
tatum moderatores suas confessiones in me-
dium proponerent, quæ Melanchthoni, dum
Confessionem adornaret offerendam Cæsa-
ri, magno cum tædio perlegendæ fuerunt o-
mnes, & ad censuram reuocandæ. Cùm enim
hæc Comitia per Cæsarem ad componendum
de religione dissidium indicta non ignora-
rent, singuli principes, & magistratus vrbiũ
concionatoribus suis in mandatis dederant,
vt doctrinæ summam per capita digestâ scri-
pto complecterentur. Hinc natæ sunt variæ
cõfessiones istæ, quas diximus, quæ Melanch-
thoni

ANNO
1530.

thoni non sine fastidio euoluendæ fuerunt mandatu principum, & vna quædam ex omnibus illis confarcinanda, quam Casari Protestantibus in his Comitibus obtulerunt.

*Camer. in
vit. Mel.
pag. 131.*

Fuit autem Melanchthonis consilium, ut hæc Confessio non Principum & ciuitatum, sed concionatorum nomine in publicum referretur: Id magis iudicabat decere, quandoquidem religionis doctrinæque profittendæ curam, & officium ad Ecclesiæ ministros potius aut Theologos pertinere, quam ad principes & politicos urbium magistratus arbitratur. Verum hoc non potuit obtineri, tum quod futurum existimaretur, ut principum nomen auctoritatem atque splendorem huic actioni conciliaret; tum verò quod principes & magistratus supremam Ecclesiæ curam, & potestatem constituendæ religionis, per concionatores concessam, usurpatamque hæctenus, eripi sibi nollent.

Cur Prin-
cipum no-
mine Con-
fessio obla-
ta?

Cæterum vniuersam huius rei gestæ seriem, tum quid porro post oblatam Confessionem inter Catholicos & Lutheranos in his comitijs actum sit de religione, commemoratū à nobis est prolixius in vita Lutheri, qui causam hæc, veluti suam vnius in Augustano theatro per principes sibi deuinctos, & concionatores suæ factionis tanquam emissarios egisse videtur. Huic ceu Mosi cuiusdam Lutherani scribunt Melanchthonem velut Aaronem alterum diuinitus adiunctum; qui non solus quidem, sed inter reliquos præcipuus ex parte

Melanch-
tho Aaroni
compara-
tus.

*Matthes. in
vita Luth.*

solus quidem, sed inter reliquos præcipuus ex parte

parte Lutheranorum, absente Lutero, totā actionis molem sustinuit. Habuit verò adiunctos sibi Ioannem Brentium, Iustum Ionā, Georgium Spalatinū, Erardum Sneppiū, Ioannem Agricola[m] Islebium: licet in ijs nō multum habuit præsidij; quemadmodum ipse queritur in litteris 27. Iul. de communi rerum statu scriptis ad Lutherum, qui solus, uti diximus, actiones omnes ac cōsilia de religione moderabatur. Quod ut faceret, datis ad eum litteris eodem mense petijt, priusquā actionis de conciliandis dogmatibus fieret initium. Nos, inquit, hic soli, ac despecti infinitis conflictamur periculis. Oro igitur te, ut respicias vel nos, qui certè auctoritatem tuam in maximis rebus sequimur, vel Rempubli- cam, & non recuses legere nostras litteras, & respondere; tum ut gubernes nostras actiones, tum ut consoleres nos.

Scriptit, uti diximus, Melanchthon Confessionem ipsam; quam noluerunt tamen offerre principes, Saxo cum primis, nisi recensitam à Lutero, & ipsius calculo probatam. Igitur Saxo Coburgum eam misit, adiunxitque litteras ad Lutherum; qui cū euoluisset Confessionem hanc, nihil in ea mutandum iudicavit; nisi quod in exemplari latino ad decimum articulum Sacramentariorum cōdemnationem adiecit, his verbis conceptam: Et damnamus secus docentes. Alioquin offerendam censuit, uti scripta erat per Melanchthonem, verbo non mutato, testatus se talem.

ANNO
1530.
Duces
Colloqui.

*In ep. Mel.
f. 14. & 21.*

Melancht.
moderator
actionis.

“
“
“
“
“
“

Confessio
Augustana
Luth. da-
tur exami-
nanda:

*Marbach.
in expl. ver.
Coena ca. 6.
fol. 549.*

“

ANNO
1530.

talem in scribendo lenitatem adhibere non potuisse.

Catholicis
Theologis
datur dis-
cutienda.

Dogma
Melanch-
thon. de
Euchari-
stia.

Confuta-
tio Catho-
licorum.

Protestan-
tes admo-
nentur de
abdicandis
erroribus.

Postquam lecta fuit in concessu Principum, ac deinde Cæsari porrecta Confessio, placuit eam Catholicis quibusdam Theologis examinandam dare, & qua pugnaret cum receptis Ecclesiæ dogmatibus confutandam. Hi fuerunt Ioannes Faber Viennensis Episcopus, Ioannes Eccius, Ioannes Cochläus, alijque nonnulli; qui quosdam illius articulos, velut Catholicæ doctrinæ conformes approbarunt: Inter quos præter primum de mysterio S. Trinitatis, & decimus fuit de Cæna domini: quem ijs verbis conceperat Melanchthon, vt in Eucharistiæ Sacramento non Christum modo verè præsentem esse, sed & substantiam panis ac vini in Christi Corpus & sanguinem conuerti profiteretur. Reliquos verò articulos, in quibus hæc Confessio à probatis Ecclesiæ Catholicæ dogmatibus in diuersum abit, breuiter & solidè confutarunt, opposito scripto non admodum prolixo, sed breui neruosoque; quod fundamenta continebat dogmatum Catholicorū, è scripturis sacris, Sanctorumq; Patrum monumentis, decretis Conciliorum, & perpetua nationum atque ætatum omnium consensione desumpta. Atque hoc scriptum Cæsaris & Catholicorum Ordinū iudicio prius approbatum, eorundem nomine tertio Augusti lectum fuit in confessu publico, vnaq; moniti Protestantes, vt abdicatis erroribus ad re-

ad reliquos Ordines se rursus adiungerēt, & ANNO
ad communionem reuerterentur orbis vni- 1530.
uersi Christiani, à quo secessionem fecerint,
ad sanctam maiorum fidem, cuius funda-
menta in hac confutatione ex verbo Dei sa-
crisque litteris solidè sint demonstrata. Lu-
therani verò confutationis huius exemplum
sibi dari postularunt: Quod Cæsar non ab-
nuit quidem; conditionem tamen adiecit per
Palatinum, vt Protestantes ipsi scriptum hoc
legerent, nec typis illud diuulgari pateren-
tur, nec describi per alios, sine Cæsaribus ipsius
permisso.

Petunt sibi
dari Con-
futationē.

Cum has condiciones illi recusarent, &
pertinaciter quidem, intercesserunt tandem
è principibus nonnulli, rogaruntque Cæsa-
rem, vt ipsius voluntate periculum sibi face-
re liceret, num quæ possit inueniri ratio cõ-
ponendi dissidij, quod Protestantes à reli-
quis Ordinibus diuulserat. Assensit, vt rem-
tentarent, Cæsar, qui desiderio sopiendi hu-
ius incendij totus ardebat. Igitur delecti
fuerunt ex Ordinum senatu septendecim,
qui cum Protestantibus agerent, iisque per-
suaderent quibus possent argumentis, vt,
positis opinionibus, quibus erant imbuti,
sefe denuò cum reliquis Ordinibus coniun-
gerent, & sponte sua redirent ad commu-
nionem illius fidei, quam à maioribus vtri-
que velut per manus traditam acceperant. Hac
de re suauiter & benignè cum Protestanti-
bus actum fuit à sexto Augusti vsque ad vn-
deci-

II.
Intercedi-
tur ab Or-
dinibus.

Delecti
Ordinum.